

LBRIS

We know
books

EDGAR ALLAN POE

Prăbușirea casei Usher

NUVELE

Traducere
GABRIEL MĂLĂESCU

Editura MondoRo
București

Cuprins

Scrisoarea furată / 9
A o mie doua poveste a Șeherezadei / 34
O coborâre în Maelström / 52
Von Kempelen și descoperirea sa / 74
Revelație hipnotică / 84
Adevărul în cazul domnului Valdemar / 98
Pisica neagră / 111
Prăbușirea casei Usher / 124
Liniște – *O fabulă* / 148
Masca Morții Roșii / 152

Scrisoarea furată

Nil sapientiae odiosus acumine nimio.

(Ceea ce urăște înțelepciunea cel mai mult este
excesul de viclenie.)

Seneca

La Paris, chiar după lăsarea întunericului, într-o seară vântoasă a toamnei lui 18..., mă bucuram de luxul dublu al meditației și al unei pipe, în compania prietenului meu C. Auguste Dupin, în micuța lui librărie dosnică, sau debara cu cărți, aflată la etajul al treilea, în strada Dunôt, la numărul 33, în suburbia St. Germain. Timp de o oră, cei puțin, păstraserăm o liniște profundă; perioadă în care fiecare dintre noi, pentru un observator ocazional, ar fi părut să fie ocupat întens și exclusiv cu producerea norilor ondulați de fum care îngreunau atmosfera încăperii. În ceea ce mă privește, totuși, derulam în minte anumite subiecte care formaseră substanța conversației dintre noi ceva mai devreme în seara aceea; adică afacerea din strada Morgue și misterul ce însoțea moartea lui Marie Rôget. Priveam acest lucru, deci, ca pe o coincidență, când ușa apartamentului s-a deschis larg și vechea noastră cunoștință, Monsieur G..., prefectul poliției pariziene, a intrat.

I-am urât un călduros bun venit, pentru că omul acesta era aproape la fel de amuzant pe cât era demn de dispreț și pentru că nu îl văzuserăm de câțiva ani. Stătusem pe întuneric, iar Dupin s-a ridicat acum pentru a aprinde o

lampă, dar s-a așezat din nou, fără a face acest lucru, după ce G... a spus că venise să ne consulte, sau mai degrabă să ceară părerea prietenului meu, într-o treabă oficială care provocase multă agitație.

— Dacă există vreun punct care să necesite reflecție, a remarcat Dupin pe când se apleca să aprindă fitilul, vom obține rezultate mai bune examinându-l pe întuneric.

— Asta este o altă noțiune ciudată de-a ta, a spus prefectul, care obișnuia să numească „ciudat” tot ceea ce era peste puterea lui de înțelegere, trăind astfel în mijlocul unei mulțimi de „ciudățenii”.

— Foarte adevărat, a spus Dupin întinzându-i oaspetelui său o pipă și împingând spre el un fotoliu confortabil.

— Și care este necazul acum? am întrebat eu. Nimic de genul unui asasinat, sper?

— Ah, nu; nimic de genul acesta. Adevărul este că treaba este destul de simplă și nu mă îndoiesc că îi vom da chiar noi de cap destul de ușor; dar apoi m-am gândit că Dupin ar vrea să audă detaliile, pentru că este un lucru extrem de ciudat.

— Simplu și ciudat, a spus Dupin.

— Vai, da; și totuși, nu e chiar așa. Adevărul este că am fost toți foarte uimiți, pentru că afacerea este atât de simplă, dar, cu toate acestea, ne dă bătaie de cap.

— Poate că este chiar simplitatea ei cea care vă dă bătaie de cap, a spus prietenul meu.

— Ce prostii spui acolo! a replicat prefectul râzând copios.

— Poate că misterul este un pic prea simplu, a spus Dupin.

— Ah, Doamne Dumnezeu! Cine a mai auzit de o asemenea idee?

— Un pic prea evident.

— Ha! Ha! Ha... ha! Ha! Ha!... Ho! Ho! Ho! a hohotit vizitatorul nostru, profund amuzat, Ah, Dupin, mă omori cu zile!

— Și care este, la urma urmei, problema? am întrebat eu.

— Vai, vă voi spune, a răspuns prefectul scoțând un pufăit prelung, constant și contemplativ și așezându-se mai bine în fotoliu. Vă voi spune în câteva cuvinte; dar, înainte de a începe, dați-mi voie să vă atrag atenția că aceasta este o afacere care cere cea mai mare discreție și că aș pierde cel mai probabil postul pe care îl dețin, dacă s-ar afla că i-am spus cuiva despre ea.

— Începeți, am spus eu.

— Sau nu, a spus Dupin.

— Bine, atunci; am primit o informație privată, dintr-un cerc foarte înalt, cum că un anumit document de cea mai mare importanță a fost furat din locuința regală. Individul care a furat-o este cunoscut; asta dincolo de orice îndoială; a fost văzut luându-l. Se știe, de asemenea, că încă se află în posesia lui.

— De unde se știe acest lucru? a întrebat Dupin.

— Se deduce limpede, a răspuns prefectul, din natura documentului și din neapariția unor anumite rezultate care s-ar vedea imediat dacă el ar ieși din posesia celui ce l-a furat; adică, dacă l-ar folosi așa cum s-a gândit să îl folosească în cele din urmă.

— Fiți un pic mai explicit, am spus eu.

— Ei bine, m-aș aventura într-atât încât să spun că hârtia aceea dă deținătorului ei o anumită putere într-un anumit cerc în care o asemenea putere are o valoare imensă.

Prefectului îi plăcea mult argoul diplomatic.

— Încă nu înțeleg, a spus Dupin.

— Nu? Ei bine, dezvăluirea documentului unei a treia persoane, pe care nu o voi numi, ar pune sub semnul întrebării onoarea unui personaj de cel mai înalt rang; și acest lucru îi conferă deținătorului documentului o influență asupra ilustrei persoane ale cărei onoare și pace sunt atât de amenințate.

— Dar influența aceasta, am intervenit eu, ar depinde de faptul că hoțul știe că cel ce a pierdut scrisoarea știe cine este hoțul. Cine ar îndrăzni...?

— Hoțul, a spus G..., este ministrul D..., care îndrăznește orice lucru, atât pe cele nedemne, cât și pe cele demne de un astfel de om. Metoda furtului nu a fost mai puțin ingenioasă decât curajoasă. Documentul în cauză – o scrisoare, ca să fiu sincer – fusese primită de persoana jefuită în timp ce era singură în budoarul regal. În timp ce o citea, a fost întreruptă de intrarea celui de-al treilea personaj, de care voia în mod expres să o ascundă. După o încercare grăbită și inutilă de a o arunca într-un sertar, ea a fost forțată să o pună, așa deschisă cum era, pe o masă. Adresa era, totuși, deasupra și, cum conținutul nu se vedea, scrisoarea a scăpat neobservată. În momentul acesta intră ministrul D... Ochiul lui de felină observă imediat hârtia; văzând adresa recunoaște scrisul, observă confuzia pe chipul persoanei căreia îi era adresată și îi deduce secretul. După niște tranzacții comerciale, precipitat, după cum îi este

felul, scoate o scrisoare oarecum asemănătoare celei în cauză, o deschide, pretinde că o citește, apoi o pune foarte aproape de cealaltă. Discută din nou, timp de vreo cincisprezece minute, despre afacerile publice. După o vreme, dând să plece, ia de pe masă scrisoarea asupra căreia nu avea niciun drept. Persoana căreia îi aparținea a văzut, dar, desigur, nu a îndrăznit să atragă atenția asupra acestei acțiuni în prezența celei de-a treia persoane, care stătea lângă ea. Ministrul a ieșit, lăsând scrisoarea lui – una lipsită de importanță – pe masă.

— Iată, deci, a spus Dupin, întorcându-se spre mine, că acum ai tot ce îți trebuie pentru a considera această influență ca fiind completă – hoțul știe că cel ce a pierdut scrisoarea știe cine este hoțul.

— Da, a replicat prefectul, iar puterea astfel obținută a fost, timp de câteva luni, exercitată, în scopuri politice, până la un nivel periculos. Persoana jefuită este tot mai convinsă, cu fiecare zi, de necesitatea de a-și recupera scrisoarea. Dar acest lucru, desigur, nu poate fi făcut în mod deschis. În cele din urmă, ajunsă la disperare, mi-a încredințat această chestiune mie.

— Față de care, a spus Dupin, din mijlocul unui vârtej perfect de fum, niciun alt agent mai inteligent nu ar putea, presupun, să fie dorit, sau chiar imaginat.

— Mă flatezi, a răspuns prefectul, dar este posibil ca o astfel de părere să aibă despre mine.

— Este clar, am spus eu, după cum ai remarcat, că scrisoarea se află încă în posesia ministrului, din moment ce această posesie, și nu folosirea scrisorii în vreun fel, îi aduce puterea. Odată cu folosirea, puterea dispare.

— Adevărat, a spus G, și de la această convingere am plecat. Prima mea grijă a fost să caut temeinic în locuința ministrului; iar aici principala mea dificultate stă în necesitatea de a căuta fără știrea lui. Mai presus de orice, am fost avertizat de pericolul care ar rezulta dacă i s-ar da motive să bănuiască ce vrem să facem.

— Dar, am spus eu, vă pricepeți la astfel de cercetări. Poliția pariziană a făcut lucrul acesta de multe ori până acum.

— O, da; din cauza asta nu mi-am pierdut speranța. Obiceiurile ministrului mi-au dat, de asemenea, un mare avantaj. El lipsește frecvent noaptea de acasă. Servitorii lui nu sunt nicidecum numeroși. Ei dorm la o oarecare distanță de apartamentul stăpânului și, fiind în majoritate napoletani, se îmbată imediat. Am chei, după cum știți, cu care pot deschide orice încăpere sau dulap din Paris. În ultimele trei luni nu a trecut o noapte, în a cărei mare parte a timpului să nu fiu implicat personal în răscolirea locuinței lui D... Onoarea mea este în joc și, ca să dezvălui un mare secret, recompensa este uriașă. Așa că nu am abandonat căutarea până când nu m-am convins pe deplin că hoțul este un om mai viclean decât mine. Îmi închipui că am cercetat fiecare colț al locuinței în care ar putea fi ascunsă hârția.

— Dar nu este posibil, am sugerat eu, ca, deși scrisoarea să fie în posesia ministrului – cum fără îndoială este – el să o fi ascuns în altă parte decât în locuință?

— Nu prea este posibil, a spus Dupin. Starea ciudată a afacerilor de la curte din prezent și mai ales aceste intrigi în care D... este cunoscut ca fiind implicat, ar face disponibilitatea imediată a documentului – susceptibilitatea

de a fi scos la iveală în orice clipă – un lucru de o importanță la fel de mare precum posesia lui.

— Susceptibilitatea de a fi scos la iveală? am spus eu.

— Adică, de a fi distrus, a spus Dupin.

— Adevărat, am remarcat eu; hârtia se află în mod clar în locuință. Cât despre posibilitatea de a se afla asupra ministrului, o putem considera scoasă din discuție.

— Pe de-a întregul, a spus prefectul. De două ori a fost acostat – chipurile – de hoții de buzunare, și persoana lui a fost riguros percheziționată sub inspecția mea.

— Ai fi putut să te scutești de deranj, a spus Dupin. D... nu este chiar așa de prost, presupun, și trebuie să fi anticipat aceste ambuscade.

— Nu este chiar așa de prost, a spus G..., dar este poet, ceea ce pentru mine înseamnă doar un pas până la prostie.

— Adevărat, a spus Dupin, după un lung și meditativ pufăit în pipă, deși m-am făcut și eu vinovat de scrierea unor versuri.

— Puteți să intrați în detalii, am spus eu, în ceea ce privește căutarea?

— Ei, treaba este că nu ne-am grăbit și am căutat peste tot. Am experiență în astfel de afaceri. Am luat toată clădirea, cameră cu cameră, dedicând nopțile unei întregi săptămâni fiecăreia. Am cercetat mai întâi mobila din fiecare. Am deschis fiecare sertar și presupun că știți că pentru un agent de poliție bine instruit nu există sertare secrete. Orice om care într-o asemenea căutare lasă să îi scape un sertar „secret” este un prost. Treaba este foarte simplă. Există un anumit volum – un spațiu – care poate fi calculat pentru fiecare dulap. Apoi avem reguli exacte. Nici măcar o zecime de milimetru nu ne-ar putea scăpa. După

dulapuri am luat fotoliile. Pernele au fost întepate cu acele acelea lungi și subțiri pe care m-ați văzut folosindu-le. Meselor le-am scos blaturile.

— De ce?

— Uneori blatul unei mese, sau al unei alte piese de mobilier asemănătoare, este scos de către persoana care vrea să ascundă un articol; apoi piciorul este scobit, articolul pus în cavitate, iar blatul este pus la loc. Capetele inferioare și superioare ale picioarelor de pat sunt folosite în același mod.

— Dar nu poate fi detectată această cavitate prin ciocănire? am întrebat eu.

— În niciun caz, dacă, atunci când se bagă articolul, se pune în jurul lui un ghemotoc suficient de mare de bumbac. Mai mult, în cazul nostru, eram forțați să acționăm fără zgomot.

— Dar nu se poate să fi scos... nu se poate să fi demontat bucăți toate piesele de mobilier în care ar fi fost posibil să se depoziteze ceva în modul pe care l-ați descris. O scrisoare poate fi strânsă într-un sul subțire, fără a fi prea diferită în formă și volum de un ac mare de cusut, iar în forma aceasta poate fi introdusă în traversa unui scaun, de exemplu. Doar nu ați desfăcut bucăți toate scaunele!

— Sigur că nu, ci am făcut mai bine... am cercetat traversele fiecărui scaun din casă și încheieturile fiecărei piese de mobilier, cu ajutorul unui microscop foarte puternic. Dacă ar fi existat vreo urmă că s-a umblat recent la ele, am fi reușit să o detectăm imediat. Un singur grăunte de talaș rămas în urma sfredelului ar fi sărit în ochi precum un măr. Orice neregularitate în încheiere, orice fisură

neobișnuită în încheieturi ar fi fost de ajuns pentru a asigura detectarea scrisorii.

— Presupun că v-ați uitat la oglinzi, printre tăvi și farfuri și ați verificat paturile și lenjeria, la fel ca și draperiile și covoarele.

— Asta sigur; și după ce am terminat cu fiecare particulă de mobilă am trecut la cercetarea casei însăși. I-am împărțit întreaga suprafață în compartimente, pe care le-am numerotat, astfel încât să nu poată fi scăpat niciunul; apoi am privit fiecare centimetru pătrat al locuinței, incluzând și cele două case alăturate, cu microscopul, ca mai înainte.

— Cele două case alăturate! am exclamat eu; trebuie să fi avut de muncă, nu glumă.

— Am avut; dar recompensa oferită este enormă.

— Ați inclus și terenul dintre case?

— Tot terenul este pavat cu cărămizi. Nu ne-a dat mult de furcă. Am examinat mușchii dintre cărămizi și am văzut că nu erau deranjați.

— V-ați uitat printre actele lui D..., desigur, și în cărțile din bibliotecă?

— Desigur, am desfăcut fiecare cutie și pachet; nu doar am deschis fiecare carte, ci am întors fiecare pagină a fiecărui volum, fără a ne mulțumi doar să îl scuturăm, așa cum fac unii dintre ofițerii noștri de poliție. De asemenea, am măsurat grosimea fiecărei coperte cu cea mai mare exactitate și am aplicat tuturor cea mai atentă cercetare cu ajutorul microscopului. Dacă s-ar fi umblat recent la vreuna dintre legături, ar fi fost imposibil ca acest fapt să scape neobservat. Vreo cinci sau șase volume, abia sosite de la